

حاضر نیستیم تعداد بیشتری بچه داشته باشیم. محمد ۳۴ ساله، در حال اتمام تحصیلات در مقطع دکتراست و بحث‌های تشویق فرزندآوری را قبول ندارد، وی که در دوران عقد به سر می‌برد می‌گوید: با همسر توافق کرده ایم که صاحب فرزند نشویم. اما ریحانه که ۳۵ ساله و صاحب دو فرزند است می‌گوید: من و خواهر شوهرها و جاری‌هایم همه معتقدیم که حداقل باید ۳ بچه داشته باشیم، ان شاء الله... باید نسل شیعه و جمعیت شیعیان افزایش پیدا کند.

به گفته اکرم که ۴۲ ساله و صاحب یک فرزند است، نمی‌شود فرزندآوری را برای تمام افراد توصیه کرد و شرایط هر کسی را باید در نظر گرفت، متأسفانه این گونه تشویق‌ها بیشتر افراد حاشیه نشین شهرها را به فرزندآوری ترغیب می‌کند که آسیب‌های اجتماعی بیشتری را در پی دارد ولی اگر سیاست‌ها به گونه‌ای باشد که قشر تحصیل کرده و نخبه جامعه با حمایت‌های لازم فرزندان بیشتری داشته باشند، نتیجه خوبی به همراه خواهد داشت.

سحر ۳۷ ساله نیز با داشتن یک فرزند به هیچ وجه تشویق خانواده‌ها به فرزندآوری موافق نیست و خودش نیز تمایل به داشتن بچه دوم ندارد. او می‌گوید: مخارج زندگی بسیار زیاد است. امروزه امکانات خوب اقتصادی وجود ندارد و من ترجیح می‌دهم همین یک بچه را به سلامتی و به خوبی تربیت و بزرگ کنم تا این که چند بچه داشته باشم و به آن‌ها نرسم.

۱۸-۱۷ سال از زندگی مشترک محمدی گذرد که کارشناس ارشد، ۴۶ ساله و صاحب ۲ فرزند است می‌گوید: با وضعیت فعلی اصلاً فرزندآوری را مناسب نمی‌بینم، آن قدر نگرانی‌ها زیاد است که نمی‌توانیم اطمینان کنیم، نه خودم حاضرم بچه دیگری داشته باشم نه به اطرافیان توصیه می‌کنم. نیازهای مختلفی وجود دارد و تنها مسائل اقتصادی نیست، اگر چه که خود این مسئله هم مشکل کمی نیست ثانیاً اولویت از دواج جوانان است، این همه جوان که باید ازدواج کنند و نمی‌توانند، شرایط را ندارند، اگر مشکل ازدواج آن‌ها حل شود و حتی فقط یک بچه به دنیا بیاورند، مشکل نرخ پایین جمعیت حل می‌شود؛ مسئولان مشکل ازدواج جوانان را حل کنند.

سامان ۲۷ ساله با تحصیلات مقطع کاردانی دوران عقد را سپری می‌کند. او می‌گوید مسائل اقتصادی مطرح است، اگر این درست شود ما هیچ مشکلی برای بچه دار شدن نداریم، دوستان من همه همین اعتقاد را دارند. اگر شرایط مالی خودم مناسب باشد ۳ یا ۴ فرزند هم خواهم داشت ولی اگر شرایط اقتصادی ام خوب نباشد یکی و در نهایت دو بچه. البته در کنار مسائل اقتصادی، امکانات و مسائل فرهنگی و تربیتی هم هست که آن‌ها هم باید فراهم باشد.

مهدی ۲۷ ساله که کارشناس ارشد و دارای یک فرزند ۷ ماهه است افزایش جمعیت را مطلوب نمی‌داند و می‌گوید: با تولد بچه بیشتر از نیازهای مالی و اقتصادی، به بستر درستی در جامعه به لحاظ فرهنگی و اجتماعی نیاز داریم اصلاً شرایط جامعه به گونه‌ای نیست که بتوان تعلیم و تربیت فرزند را به راحتی به آموزش و پرورش و مدرسه سپرد.

۱۳ ساله ام تبلت یک میلیون و نیمی از من می‌خواهد. از کجا بیاورم. مشکل که یکی دو تا نیست بچه‌ها متوقع شده‌اند. سمیرا ایسانسیه و شاغل و دارای ۲ فرزند است با داشتن فرزند بیشتر مخالف است و دلیل آن را نیز مشکلات اقتصادی و مسئولیت سنگین تربیت فرزند عنوان می‌کند.

آقای حدود ۳۰ ساله دارای مدرک کارشناسی می‌گوید: یک سال از ازدواج من می‌گذرد و فعلاً تصمیمی برای داشتن فرزند ندارم البته به نظر من مسائل اقتصادی در این زمینه نقشی ندارد و شاید بیشتر بهانه باشد اما من بیشتر دغدغه تربیت فرزند را دارم تا مشکلات اقتصادی و احساس می‌کنم آمدگی فرزند را شدن را ندارم اما اگر همه شرایط هم مهیا باشد در نهایت توان تربیت بیش از ۲ فرزند را ندارم وی در ارتباط با سیاست‌های تشویقی افزایش جمعیت می‌گوید: این سیاست متأسفانه تاکنون بیشتر جمعیت غیربرخوردار را تحت تأثیر قرار داده است. زهر ۳۲ ساله و شاغل و دارای یک فرزند است. او می‌گوید به نظر من اگر خانواده‌ها از شرایط نسبتاً مطلوبی در زمینه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برخوردار باشند داشتن حدود ۳ فرزند مطلوب است.

این امر هم برای پدر و مادر در آینده و دوران سالمندی مطلوب است و هم برای بچه‌ها که در بزرگسالی از حمایت و ارتباط عاطفی با یکدیگر برخوردار می‌شوند اما نمی‌توان برای همه یک نسخه واحد پیچید به نظر من کسانی که در همه ابعاد توان کافی دارند می‌توانند فرزند بیشتری داشته باشند ولی اگر قرار باشد فرزندی به دنیا بیاید ولی از پس هزینه‌ها و تربیت و نگهداری او بر نیایی همان بهتر که فرزند کمتری داشته باشی. او تصریح می‌کند: یکی از علل تمایل نداشتن بیشتر خانم‌های شاغل به فرزند بیشتر این است که امکان صرف وقت زیاد با فرزندشان را ندارند و این ظلم به فرزند است.

۳۵ ساله، دبیر، خانه‌دار و مادر ۳ بچه است. وقتی نظرش را درباره فرزند بیشتر می‌پرسم می‌گوید: با کدام امکانات؟ من که با این سیاست‌ها مخالفم. بچه خرج دارد. یک بسته پوشک می‌خریم ۱۴ هزار تومان. با این خانه‌های کوچک چه جای بچه دار شدن است. عباس که ۳۰ ساله است و ۸ سال از زندگی مشترکش می‌گذرد و صاحب یک فرزند ۳ ساله است می‌گوید: اگر شرایط اقتصادی ام خوب باشد و خدا برساند چند سال دیگر یک بچه دیگر هم داشته باشیم خوب است ولی در این شرایط اقتصادی که برای امور جاری زندگی مان می‌مانیم، اصلاً به بچه بیشتر فکر نمی‌کنم و با آن مخالفم.

فرزانه ۶۱ ساله و مدرس دانشگاه نیز این گونه می‌گوید: در شرایط فعلی آوردن فرزند ظلم به بچه‌هاست و من اصلاً به فرزند نام توصیه نمی‌کنم که بچه دار شوند، با فرزندآوری زیاد هم به شدت مخالفم. خانمی پزشک و صاحب ۲ فرزند که دومی چند وقتی است به دنیا آمده است معتقد است تا حالا اشتباه می‌کرده که بچه دار نمی‌شده است و در اولین فرصت فرزند بعدی اش را به دنیا خواهد آورد.

شینم، دانشجوی کارشناسی ارشد و صاحب دو فرزند است او که شاغل است می‌گوید: زیر بار خرج همین دو تا هم مانده ایم شاید هم اشتباه کردیم که فرزند دوم را به دنیا آوردیم و با وجود وعده‌هایی که می‌دهند مثل مرخصی زایمان و یا ماندن آن اصلاً

* اگر من هم یک آپارتمان ۸۰ متری داشتم و از یک درآمد ماهانه مناسب برخوردار بودم نمی‌گذاشتم دخترم بدون خواهر و برادر بزرگ شود.
* من خودم معتقد به داشتن خانواده پر جمعیت هستم. دوست دارم بچه‌هایم دورم جمع باشند
* با یک میلیون و ۳۰۰ هزار تومان، چه طور می‌توان یک میلیون‌جاره خانه داد و آن وقت چند تا بچه داشت؟
* به نظر من مسائل اقتصادی در این زمینه نقشی ندارد و شاید بیشتر بهانه باشد اما من بیشتر دغدغه تربیت فرزند را دارم.

مشکلی هم برای اداره زندگی ندارم اما می‌گوید: حوصله خانواده شلوغ و پر سر و صدا را ندارم. می‌پرسم شما که تحصیل کرده‌اید از نرخ باروری پایین و کمتر شدن نرخ باروری از نرخ جایگزینی چیزی شنیده‌اید؟ جوابش مثبت است. می‌گوید: تحلیل‌های روزنامه‌ها را می‌خوانم و از وضعیت مطلعم. اما چه می‌شود کرد شرایط اقتصادی برای خیلی از مردم مشکل شده است و از پس مخارجشان بر نمی‌آیند.

با پدر یکی از بچه‌ها که صحبت می‌کنم می‌گوید: آقا من دو تا بچه دارم. از وقتی هم که یادمان می‌آید همه می‌گفتند بچه که چون و نفسه، یکیش خوبه دو تا بسه اما حالا تا یکید بر افزایش جمعیت است. سوالم از مسئولان این است آیا تا به حال اجاره خانه ماهی یک میلیون تومان داده‌اند. می‌توانند حساب و کتاب کنند با حقوق یک میلیون و ۳۰۰ هزار تومان، چه طور می‌توان یک میلیون اجاره خانه داد و آن وقت چند تا بچه داشت؟ می‌گویم شما خود بچه دوست داری یا نه؟ در جواب می‌گوید: عجب سوال‌هایی می‌کنی آقا. مگر می‌شود کسی بچه دوست نداشته باشد. هر کسی دوست دارد خانواده‌ای داشته باشد که دور و برش باشند. به نظر من شما که خبرنگاری اول به مسئولان بگو مشکلات مردم را بر طرف کنند. هیچ کس هم از بچه‌ها بدش نمی‌آید. من دو تا بچه دارم یک پسر و یک دختر که برخلاف میل یک اتاق را به پسر ۱۰ ساله ام و خواهر ۱۳ ساله اش اختصاص داده‌ام. می‌پرسم همه مشکل شما اجاره خانه و خرج روزمره زندگی است؟ این بار عصبانی می‌شود و می‌گوید ببینم شما بچه بودی از پدرت تبلت می‌خواستی؟

دختر من یک ماه است دائم تکرار می‌کند که من تبلت می‌خواهم. همه دوست‌ها و همکلاسی‌هایم دارند من ندارم. گوشی ساده تلفن همراهش را از جیبش در می‌آورد و می‌گوید: من بعد از ۴۰ سال زندگی این گوشی را دارم آن وقت بچه

